

УДК 378.091:005.2

Пуліна Т.В.¹, Сосновський М.С.²

¹ д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-511сп НУ «Запорізька політехніка»

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Будь-яка організація, як сукупність соціально-економічних елементів, що діють в умовах непередбачуваного зовнішнього середовища, постійно потребує адаптації до цих умов. Цю адаптацію можна забезпечити шляхом оновлення та розвитку. Ефективність цього процесу залежить від керівництва, яке повинно використовувати передові технології управління, приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Розвиток організації безпосередньо залежить від обраної стратегії, яка є довгостроковим планом дій. Тож вибір правильної стратегії є критично важливим, оскільки від нього залежить успіх та тривалість існування організації.

Головним завданням управління ЗВО є забезпечення позитивного розвитку з метою досягнення поставлених цілей.

За словами Коваленка Н.В., розвиток можна розглядати як безперервний процес трансформації або переходу з одного стану в інший. Цей процес супроводжується як кількісними, так і якісними змінами. Важливо відзначити, що розвиток не відбувається лінійно, а відзначається скоками або стрибками, які ілюструють, як зміни впливають на ефективність функціонування системи або процесу. [1].

За Дундою С.П., розвиток відкритих систем обумовлений внутрішніми конфліктами та протиріччями, які виникають внаслідок внутрішніх процесів або впливу зовнішнього середовища. Ці конфлікти викликають незворотні, цільові та системні зміни у самій системі. [2].

Управління розвитком ЗВО відбувається в різних формах, а однією з найпоширеніших є стратегічне планування. Цей процес полягає в обранні напрямку розвитку (стратегії) організації, на основі якого відбувається розподіл обмежених ресурсів та адаптація до змін в зовнішньому середовищі. Отже, стратегічне планування стає ключовим інструментом для керівництва розвитком організації, оскільки визначає головні кроки та пріоритети компанії на довгострокову перспективу та забезпечує конкурентоспроможність.

Сутність стратегії розвитку можна узагальнити як довгостроковий "план дій", спрямований на досягнення стратегічних цілей ЗВО. Під час розроблення стратегії головне рішення - це вибір між альтернативами розвитку, такими як зростання, стабілізація або скорочення. Вибір конкретного типу стратегії визначається можливостями цілями та візією організації.

Вибір стратегії є важливим для успішного розвитку ЗВО і залежить від аналізу поточного стану, конкурентного середовища, а також внутрішніх ресурсів і можливостей компанії.

Розробка стратегії розвитку - це процес, під час якого шукаються найкращі способи використання можливостей компанії з урахуванням впливу зовнішніх чинників. Ці зовнішні чинники можна розділити на макрооточення та мікрооточення, де мікрооточення складається з факторів, що безпосередньо впливають на організацію – це споживачі, конкуренти, постачальники та інші. Важливо враховувати, що організація може впливати на ці фактори лише частково, оскільки не має повного контролю над ними. Тому розробка стратегії повинна бути гнучкою і урахувати нестабільність та непередбачуваність зовнішнього середовища.

Під час вибору стратегії розвитку, важливим кроком є аналіз поточного положення закладу на ринку. Для оцінки цієї стратегічної позиції часто використовується метод SPACE-аналізу (Strategic Position and Action Evaluation), який ґрунтується на дослідженні впливу чинників зовнішнього середовища та внутрішніх можливостей та ресурсів організації.

SPACE-аналіз базується на обранні певних факторів для оцінки.

Стабільність галузі (Environmental Stability, ES), яка оцінює тривалість життєвого циклу галузі, інноваційність, маркетингові можливості та інші аспекти, що впливають на стабільність ринку.

Враховуючи важливість управління розвитком для успішної діяльності ЗВО, ефективна координація між суб'єктами та об'єктами управління визначає конкурентоспроможність та стійкість закладу на ринку.

Ефективне управління розвитком ЗВО є ключовим фактором, який допомагає реалізувати всі поставлені цілі та забезпечує успішне його функціонування в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коваленко Н. В. Ефективне управління розвитком промислових підприємств: концептуальні засади. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2019. Вип. 38. С. 23-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_38_5 (дата звернення 01.05.2023)
2. Корольков В. В., Бренер А. В. Формування стратегії розвитку проектно-конструкторського підприємства в умовах нестабільності економіки України. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2017. Випуск 19 С.144-149
3. Дунда С. П. Розвиток підприємства та оцінка факторів, що на нього впливають. *Ефективна економіка*, 2016. № 12

URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5329> (дата звернення 01.05.2023)

4. Бочко О. Ю., Кузяк В. В., Гринів Н. Т. Space-аналіз як основа вибору стратегії розвитку підприємства на ринку мінеральних вод. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2022. Вип. 18(1). С. 8-16.

5. Нусінов В. Я., Лобов С. П. Стратегічний аналіз гірничо-збагачувальних комбінатів за моделлю SPACE та визначення напрямів підвищення ефективності їх діяльності. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 9. С. 16-21